

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.**Kiadóhivatal:**Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTAI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:Egész évre ——— 12 »
Félévre ——— 6 »
Negyedévre ——— 3 »
Egy hóra ——— 1 »
— Egyes szám ára 4 kr. —**Hirdetések**a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknban.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1898

XXVII. évfolyam, 50 szám.

Csütörtök, március 3.

Statárium és sajtószabadság.

Nagybecskerek, március 3.

Azok közül a megyék közül, melyek-
ben az agrárszocialista zavargások és
parasztmozgalmak kitértek, vagy kitérőben
voltak, a legtöbb kérte szóval, vagy írás-
ban a statárium kihirdetését. Megjegyzendő,
a legmagyarabb megyék és majdnem tisz-
tisztán ellenzéki elemek fordultak e kére-
lemmel a miniszterelnökhöz. A kirendelt
katonaság, a kétszeresen s háromszorosan
megerősített csendőrség nem volt elég
ezeknek az uraknak, mert a tulajdon bür-
rükért való féltükben semmi hatalmi esz-
közök sem tartottak még elég erősnek, hogy
őket megvédelmezhesse.

Tehát statáriumot kértek és a sajtó-
szabadság megszorítását. A kormány nem
adta meg sem az egyiket, sem a másikat,
hanem szigorúan ragaszkodott a leg-
szükségesebbhez és a megengedethez.
Olyan megyékben, hol az élet- és vagyon
biztonság folytonos veszedelemben forog,
igen is ki lehet hirdetni a rögtön-
ítélő bíróságot, de a kormány nem akarta
az elvakított és félrevezetett tömegeket
halálba kergetni, melyek ha nem marad-
tak is a törvény határai közt, de tulaj-
donképpen mégsem fenyegették annyira a
mások tulajdonát, mint inkább a saját
létfajosságukat hangoztatták. A parasz-
tok panaszait nem lehet általánosítani;
majdnem minden községnek más a pana-
sza, tehát általános szerrel nem is lehetett
segíteni, hanem minden erőszakosságot és
életveszélyes zavargást alkalmas eszközzel
meg kellett akadályozni, hogy a viszonyok
orvoslására és a különleges bajok meg-
szüntetésére időt lehessen nyerni.

A sajtószabadság korlátozására sem
lehetett s lehet a kormányt megnyerni,
dacára annak, hogy a szélsőbal vezérei
követelték azt, a kik ugyancsak teljes kéj-
vel élvezik március 15-ét, a sajtószabad-

ság proklamálásának napját. Ellenben a
kormány az 1848. évi sajtótörvény kere-
tében szigorubb ellenőrzést léptetett életbe,
melynek segítségével megakadályozhatják a
hatóságok, hogy izgató iratok és lapok
terjesztessenek a nép közt.

A sajtótörvény megengedi a bírónak,
hogy olyan lapokat, cikkeket, nyomtat-
ványokat s iratokat, melyekben izgatás
van, elkobozhasson és utólag tildözhesse.
Eddig olyan gyakorlat uralkodott, a mely
szerint sokszor a lázító iratok megjelenése
után csak napok és hetek múlva rendel-
tetett el azok elkobozása, mikor az elkob-
zott sajtótermékeket már mindenütt olvas-
ták s azok már mindenütt megtették a
hatást. Most azonban szigorították az el-
járás, mely szerint a sajtóügyi vizsgáló-
bíró a lázító nyomtatványokat még szét-
küldésük előtt is, de mindenesetre kézbe-
sítettük előtt zár alá veheti. És éppen azok
követelték a sajtószabadság részleges meg-
szüntetését, éppen azok ellen kellett a kor-
mánynak eképen megvédeni a sajtószabad-
ságot, a kik most a leghangosabban kia-
bálnak, hogy veszedelemben van a sajtó-
szabadság, mert a kormány az 1848. évi
szent törvénynek nem megcsönkítését, ha-
nem csak szigorubb kezelését rendelte el.

A kormány feladata magaslatán áll
és jobban meg tudja választani a helyes
eszközt. Köszönetet fognak neki mondani,
hogy nem engedte magát üres frázisok
által befolyásoltatni és tévuttra vezet-
tetni, hanem tiszteletben tartja és minden
irányban megvédelmezi a szabadságharc
értvényeit. Báró Báffy miniszterelnök
és kormánya az ország egész értelmes közön-
ségével találkozik működésében, a mely
közönség szívesen és fentartás nélkül elis-
meri, hogy a sajtónak kell a szabadsága,
de tudja azt is, hogy annak veszedelmes
kinövéseit kiméltlenül ki kell irtani.

A Zola-pőr építőgusa. Páris, márc. 2. Trarieux
senátor Bégues vezérkari kapitánytól, a Zola-pörben tett
tanúvallomása miatt sértő levelet kapott. Trarieux ezért pa-
naszt emelt Billot hadügyminiszternél, a ki kijelentette,
hogy nem avatkozik bele ebbe az ügybe. Delpech szenátor
ez ügyben interpellációt szándékozik előterjeszteni.

Orvosi közügyek.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes szerkesztő ur!

Engedj meg, hogy a „Torontál“ febr. 28.
számában megjelent „az orvosi közügyekről“
címetű cikkhez én is egynéhány megjegyzéssel
hozzájáruljak.

A t. cikkíró ur minden kétséget kizárólag
konstatálja, hogy az elmúlt 1897-iki év az orvo-
sokra nézve igen mozgalmas volt, jólétű annak,
hogy e mozgalmak a megyebeli orvosokat is
„magukkal rántották“ s hogy országsszerte „sok
reájuk nézve üdvös határozatot“ hoztak.

Ezen optimiztikus felfogás dacára napról-
napra úgy értesülünk, hogy az orvosok mind
hangosabban törnek ki anyagi helyzetök zilált-
sága és ezzel összefüggőleg az őket méltán meg-
illető társadalmi posztójuk meglazulása miatt;
arról győződünk meg, hogy a közélet minden
ágában, kezdve az egyén egészségen fel a köz-
egészségi ügyekig és az igazságszolgáltatásig,
oly fontos szerepekre hivatott társadalmi rend-
dolgai mostoha gyermek módjára mellőstetnek,
és mi ezen jogosan felhangzó, elkecserecs sugallta
panaszok közepette nem oszthatjuk a t. cikkíró
ur nézetét, ki „mindazon előnyös fázisokat öröm-
mel szemléli . . .“

Fajdalom, az ő öröme is csak olyan gyer-
mekileg naiv öröm, mely csakhamar az elegikus
hangba csap át, keseregven azon, hogy az „or-
vosok saját ügyeikkel is alig törődnek“ s hogy
mindazon eredményeket mutató működés közep-
ette a társulási eszme oly lassan terjed, pedig,
a mint bölcsen hozzátesszi „a közügy terén sok
a teenni való“ . . .

Ezen egynéhány szóban sok igazság rejlik
és tekintve ama látszólagos ellentmondást, melybe

A „TORONTAL“ tárczája.**Asszonyháboru.**

Irtá: Rudyard Kipling.

A házasságban mindig eljön egy bizonyos
időpont, amikor némi reakció mutatkozik. Ez
a reakció lehet nagyobb, lehet kisebb, már a
szerint, amint, de előbb utóbb bekövetkezik és
a házasságok előre kell számolniok ezzel, ha
nem akarják, hogy aztán egész életük ki ne zök-
kenjen a rendes kerékvágásból. — Cusack
Bremmiléknél ez a reakció házasságuk har-
madik évében mutatkozott. Bremmil minden-
ha könnyelmű fráter volt, mihelyt azonban
belevezett a házasság révébe, mint a férj
lett. Az is maradt mindaddig, amíg — a
baby meg nem halt és Mrs Bremmil gyászruhát
nem öltött. Az asszony aztán lesóványodott és
gyászolt, mindig csak gyászolt, mintha gyerme-
kének halála a világ-egyetemben ütött volna
léke.

Bremmilnek talán vigasztalnia kellett volna
nejét. Meg is próbálta, de mentül inkább vigasz-
talta, annul inkább és jobban epekedett szegény,
ugy, hogy Bremmil egyre kedvetlenebbül kezdte
magát érezni. A tény az volt, hogy mindkettő-
jüknek sürgős szükségük volt valami erősítő
gyógyszerre. És ezt aztán meg is kapták. Mrs
Bremmil most már jóízűt nevet az egész dolgon,
akkor azonban legkevésbé sem találta nevát-
ságosnak a históriát.

A dolog tudniillik úgy történt. Mrs Hauks-
bee hirtelen megjelent a látóhatáron és tudta
mindenki, hogy ahová ő jön, ott vihar van

készülőben. Simlában épp ezért nem is hívták
másképpen, csak úgy, hogy: „Vészmadár.“
Amennyire a magam tapasztalatából tudom, ezt
az elnevezést ötszörösen is megérdemelte. Kicsi-
te, barna, sovány teremtség, ugyszólván csupa csont
és bőr, egyebe sem volt, csak nagy, élénk,
ibolyakék szem és egész valójában az a különös
báj. Ha valaki egy tea-társaságban csak a nevét
ejtette ki, — minden asszony, aki csak a szo-
bában volt, fel pattant ültéből, no — és mond-
hatom nem igen áldotta a lelki üdvösségét. Oros
volt, élecs, szellemes szíprkázó, hogy hetedhét
országban is ritkította pirját, — de száz ördög
lakozott a lelkében. Bizonyos körülmények között
a saját neve iránt is tudott barátságos lenni, de
hát ez nem tartozik ide.

Bremmil a baby halála után, mikor már
nagyon is rosszul kezdte magát érezni otthon,
odaadta magát a legtektelesebb szabadságnak
míg végre is Mrs. Hauksbee behálózta őt. Nem
volt semmi érdeke benne, hogy hódítását eltit-
kolja. Lefoglalta őt egész nyilvánosan, teljesen
a maga számára. Együtt lovagoltak ki keitén,
együtt sétáltak, csavagtek. Rendestek piknikeket,
ebédeket, csakúgy kettőskén, míg végre az
emberek összeráncolván homlokukat, már azt
mondták, hogy „Shocking!“

Mrs. Bremmil pedig odahaza maradt és
sirt, egyre sirdogált halott baby-je üres bölcsője
mellett. Egyebet nem tudott csinálni. Végre
egyszer aztán körülbelül nyolc nagyon kedves
és szeretetreméltó barátja felvilágosította őt a
helyzetről, hogy valahogy el ne kerülje a figyel-
mét ez a gyönyörű história. Mrs. Bremmil
nyugodtan hallgatta őket végig és még meg
is köszönte baráti szíveségüket. Nem volt
ugyan olyan okos, mint Mrs Hauksbee, de os-

toba se. Megőrizte a titkot és egy szót se szólt
Bremmilnek arról, amit hallott. És ezt jegyezzék
meg, hölgyeim. Hosszu lére eresztett beszédek
mondani a férjnek és sirdogálni előtte, nem
vezet semmire. Ha Bremmil odahaza maradt, ami
ugy nem igen gyakran szokott történni sokkal
kedvesebb volt irányában mint egyébkor: ez
pedig csak bűnös voltát bizonyította. A kedves-
kedések erőltetettek voltak, részint azért, hogy
a maga lelkiismeretét, részint, hogy Mrs Brem-
milt megayugtassa. Egyiket sem érte azonban
el vele.

„Mr és Mrs Cusack-Bremmilt szívesen látják
lord és lady Lytton, július 26-án este fél tíz óra-
kor piterhoi kastélyukban.“ — Lonn, a kártya
balsarkában: „Tánc is lesz.“

— Én nem mehettek el, — szolt Mrs Brem-
mil — nagyon korán volna már is szegény kicsi
Florriam után . . . de te csak menj el, Tom.

Oszintéa mondotta e szavakat és Brem-
mil azt felelé, hogy legfőlebb egy kis időre ta-
lán majd elnéz oda. Ez hazugság volt, Mrs.
Bremmil rögtön észre is vette. Sajtette — és
egy asszony sejtelve többet ér, mint a férfi
meggyőződése, — hogy férje kezdettől fogva
el volt határozva rá, hogy odamegy, míg pe-
dig Mrs Hauksbee-vel együtt. Szobájába vo-
nult, hogy fontolóra vegye, mit csináljon, végre
arra az eredményre jutott, hogy a halott kis
gyermek emlékeztet távolról sem oly nagy je-
lentőségű, mint az élő férjnek szeretete. Mag-
csinálta a tervét és annak sikerétől tett füg-
gővé mindent. A megfontolás eme órájában jutott
arra a felfedezésre, hogy alaposan ismeri Tom ot.
A szerint cselekedett is.

— Tom, — szolt — és július 26-án este

HIREK.

Tájékoztató.

Március 5. A „Délmagyarországi gépgyár részvénytársaság” közgyűlése.
Március 14. Közigazgatási bizottság ülése.
Március 28. Városi közgyűlés.

A villamos világitással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6-8 óráig.

— **Uj esperesi kerület.** A megyés püspök az aradi esperesi kerületet két kerületre osztotta: felső-aradi és felső-csanádira. Az új kerület esperese Dörner József dombegyházi plébános lett. Együttal a megyés püspök Gyénes Barnabás kunágotai plébánost tb. esperessé nevezte ki.

— **A főgazdátó körútja.** Dr. Platz Bonifác, a szegedi tankerület főgazdátója, tegnapi Nagyikindára érkezett a gimnázium tanteremének felülvizsgálása céljából.

— **A kaszinó estélye.** Említettük, hogy a kaszinó közgyűlése a minap elhatározta, hogy a társas élet fejlesztése céljából hetenkint egy társas összejövetelt rendez. Ma csütörtökön lesz az első összejövetel, melyre ez uton is különösen figyelmeztetjük a kaszinói tagokat. Tagok által bevezetett vendégeket szívesen látnak.

— **Deschán volt alispán kegydíja.** A belügyminiszter jóváhagyta Temes vármegye közönségének azt a határozatát, mely szerint Deschán Achill volt alispán részére 1200 ft évi kegydíj szavaztatott meg.

— **Sorozás Nagyikindán.** Az 1877-ben született kikindai hadköteleseket tegnap sorozta a bizottság. Mintegy 200 hadköteles került sorozás alá. Közülük a rendes hadsereg kötelékébe besoroztak 49-et és 7-et póttartalékba. Az eredmény a tavalyihoz képest nem valami fényes. Tavaly az első korosztályból 115 öt szedtek a rendes hadsereghez és 4-et a póttartalékhoz.

— **Segédjegyző választás.** Zombolyán ma délelőtt töltötték be választás útján mindkét segédjegyzői állást. Első helyre megválasztott Zappe János, második helyre Scherka Mihály.

— **A nagybecskereki lövészegetlet** tegnapelőtt tartotta a rendes évi közgyűlést. Miután a jelentések és a szármadások tudomásul vétettek, a következőkben választották meg a tisztikart: Elnök Franz J. L.; alelnök Reitter Oszkár; lövészmester Lichovnik, dr. Magyar Károly, Binzberger Mihály, titkár Virág Vilmos; pénztáros Novák J. C.; ellenőr Andel Károly; gazda Amend Rezső; ügyész dr. Demkó Pál ifj. Választmány: Balugovics András, Baaden J. L., Brochák Ede, dr. Haidegger, Haidegger Ödön, Neumann M., Nagyviszki Szvetozár, Popovics P. Szilárd, Stugelschmidt János, dr. Sauerwald, Schwarz Mór, Riesz E. Számvizsgálók: Keresztes Aladár, Bauer Henrik, Kadelburger Lipót.

oikkiró ur esik, midőn megemlékezvén az országos orvosi szövetség főköszönetkezeteiről, azt állítja, hogy „a társulási ezme egyelőre hódít, holott utóbb ugyan ennek lassu terjedését panasolja, azt kell föltételeznem, hogy oikkiró ur kedélye sem a legderültebb, s hogy mosolyt sugárzó homloka elég gondot és kételyt rejt . . .

Mindazonáltal küzdünk bátran és elszántan; az eszmék mozgalmá megindult és mind egyre szélesebb mederben folyik, a kis patak tekintélyes folyamává árad. Valamikor csak kivívjuk igazsáinkat, mert bátraké a győzelem.

Ha az országházban levő orvosképviselek nem is hordják szívükön ügyeinket, ha a kamara ideje még el nem érkezett, ha az országos szövetség még csak privát vállalat jellegével bír: akkor küzdünk érdekeinkért magunk, küzdünk térfiasan, egymás iránt való kollegiális összintéséggel a a talaj a közel jövő nagy reformjai számára elő lesz készítve. Addig is megcsoportosuljunk orvosi nyugdíjgyezetünk köré.

Maradok kiváló tisztelője.

N. Beeskerek, 1898. márc. 3.

Dr. Klein Dániel.

Politikai hírek.

Dániel Ernő báró kereskedelemügyi miniszter kitüntetése. Már tegnapi lapunkban említettük, hogy Dániel Ernő bárót a király az első osztályu vaskorona renddel tüntette ki. A hivatalos lap mai száma a következő legfelső kéziratot hozza:

A Személyem körüli magyar miniszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán báró Dániel Ernő kereskedelemügyi magyar miniszteremnek, kiváló szolgálatai elismeréséül, első osztályu vaskoronarendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1898. évi március hó 1-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

B. Bánffy s. k.

Bulgária fészkelődése. London, márc. 2. Konstantinápolyból azt jelentik, hogy a tegnapi koronatanács a macedóniai helyzettel és Bulgária kihívó viselkedésével foglalkozott. Bulgária viselkedése nagy mértékben nyugtalanítja az itteni kormányköröket.

Longmores-éknél leszek. Jobb volna tehát, ha a klubban vacsorázna.

Igy aztán Bremmilnek nem kellett ürügyet keresnie, hogy Mrs Hauksbee vel együtt elmehessen az estélyre. Hálásnak kellett tehát lennie neje iránt és végtelenül kicsinek, meg nyomorúságosnak tűnt fel a saját személye önmaga előtt. — Ez pedig egészséges volt. Őt órákor lóháton elment hazulról. Félbátork pedig egy nagy kocsi állt meg a kapu előtt. Mrs Bremmil számára. Olyan asszony volt ő, a ki tudott öltözködni. Es nem hiába volt szüksége egy teljes hétre, hogy toilletjét összeállítsa — ez azután a maga nemében remekmű is volt. En nem tudom ugy leírni azt a félgysz-toilletet, de olyan ruha volt, a milyenre a divatlap azt szokta mondani, hogy: műremek, — egyszerűen nagygyász. Eleinte nagyon furcsán, kellemetlenül érezte magát, de amikor beleértett a nagy tükörbe, megvolt az az elégtétele, hogy soha életében nem látta magát még olyan csinosnak, mint akkor.

Longmores-éktől, a vacsoráról elment Péterhofra — kissé kétőn ugyan — a táncmulatságra. Persze, hogy Bremmil ott volt karján Mrs Hauksbeével. Arcába szökött a vér és mikor az urak tolongtak körülötte, hogy egy-egy táncot kikönyörögjenek, szinte ragyogott szépségében. Lefoglaltta valamennyi táncát — háromnak kivételével. Egyszer a tekintete találkozott Mrs Hauksbee szemével és akkor tisztában volt vele, hogy harc lesz ottan, harc — életre-halálra.

Mrs Hauksbee némiképp hátrányban volt, mikor megkezdődött a küzdelem. Bremmillel kissé nagyon is zsarnok módon bánt el addig, úgy hogy a már bosszankodott is miatta. Hozzájárult még ehhez, hogy soha még oly bájosnak

sem látta a feleségét. Még az asszony néhány ural sétálgatott a teremben, Bremmil rája meresztette szemét és mentül tovább nézte, annál tüzehebb lett a pillantása és annál jobban volt elragadtatva tőle. Alig tudta elhinni, hogy az ugyanaz az asszony, aki fekete szövatruhájában reggelijénél odahaza csendes, sirdogálni szokott.

Mrs. Hauksbee minden lehető elkövetett, hogy megakadályozza, de Bremmil a második tánc után már odament a feleségéhez és felkérte a táncra.

— Azt hiszem, elkésett már Bremmil ur, — és pajkos tűz csillámlott fel a szemében.

A férj ekkor könyörgésre vette a dolgot, még végre aztán különös kegyelemképpen megkapta az ötödik keringőt. Szerencséjére ő se foglalt le senkit erre a táncra. Tehát táncoltak együtt. Halk mozgás keletkezett a teremben. Bremmilnek volt róla halvány fogalma, hogy a felesége jól táncol, de hogy ugy tud táncolni, arról nem is álmodott. Mikor visszavezette a helyére, Tom, nem mintha joga lett volna rája, de különös kegyelemképpen még egy táncot kért és Mrs. Bremmil így szólt:

— Mutasd csak a táncrendedet, kedves Tom.

Odaadta, mint a rossz gyerek, a kit a tanítója rajtakapott a osínyon és most elkéri azt a haszontalanságot, a mivel játszogatt. Hát a táncrendben meglehetősen uralkodott a „H” betű, még a szupénál is az diszegett ott. Mrs. Bremmil mit se szólt, csak megvetőleg mosolygott és ceruzájával a 7. és 9. szám mellől kifűrült két „H” betűt, aztán visszaadta a kártyát. Az áthúzott „H” fölé a maga nevét írta: az a nevet, a melyiken férje a legbizalmasabb

— **Egy fiatal leány halála.** Sulyos csapás érte Kovách Péter nyugdíjazott árvapénztári ellenőrt: leánya, Gizella hosszas szenvedés után, viruló ifju korában itt hagyta az árnyékvilágot. Elment, hogy soha többé vissza ne jöjjön, elment annélkül, hogy tulajdonképpen még élt volna. Olyan kegyetlen a végzet, hogy éppen azokat rabolja el, a kiket a legjobban szeretünk s emberi erővel mitsem tehetünk ellene. Még zugolódnunk sem szabad az égiek ellen, hiszen az Alkotó tudja, hogy mit tesz s a gyöngye földi elme nem láthat be a tulvilági élet rejtelseibe. Mi, az élet krónikásai csak ridegen konstatálhatjuk, hogy egy fiatal leány halt meg, a ki olyan szépnek, rózsaszínűnek látta a világot; a ki élte hajnalán csak napfényt látott s nem tudta még, hogy mi az árnyék, a keserűség, csalódás. A legszebb reményekre jogosító, rokonszenves fiatal leány halála mélyen lesújtotta a szülöket, de fájdalommal értesült róla mindenki, a ki valaha ismerte. Legyen könnyű hamvainak a föld és kívánjuk, hogy találja fel az új hazában azt a nyugalmat és boldogságot, a mire hasztalan vágyakozott közöttünk. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Kovách Péter és neje Gizella szül. Lucich, valamint testvérei Lajos és neje Lukse Fabry Gizella, Berta, Arpád, Irma, Agóton, Ilona és Géza, ugy számos rokonai nevében szomorodott szívvel jelentik áldott jó leányuk, illetve testvérüknek, családi büszkeségüknek Kovách Gizellának folyó hó 3-án reggel fél órákor, hosszas szenvedés után élete 24 ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai folyó hó 4-én délután 4 órákor fogtak az ág ev. temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra tételre. A engesztelő szent miseáldozat e hó 7-én hétfőn 10 órákor fog a helybeli róm. kath. szentegyházban az egék Urának bemutatni. Nagybecskerek, 1898. március hó 3-án. Aldás és béke lengjen hamvai felett!

— **Tanítói jubileum.** Kis-Zomborból írják lapunknak: A régi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a tisztességes munkásság, párosulva kitartó szorgalommal, kiküzdí magát a rög köztől is, és szép jövőt tud teremteni magának, ha nem riad vissza az élet nehézségeitől. Pelda erre Ökrös József Kis-Zombor község szereteti igazgatótanítója, kinek február hó 26-án tartották meg halás volt tanítványai tanítói tisztességének czüggedelten, lankadatlan munkásságának 25 éves évfordulóját. A tisztelet és hála, melyet iránta leróni tartóztunk, indította arra, hogy a ragaszkodásnak és hódoltnak annyi meglepő nyilatkozatával fényesen ünnepeljük meg. Az isteni tiszteletet a kiszombori róm. katolikus templomban Arpás Gyula plébános tartotta meg. Benó József káplán segédlete mellett a melynek megkezdését tarackdörgések jeleztek, s ez vált az ünnepély legfényesebb mozzanatává, a melyen a testületek és az összes iskolás gyermekek részt vettek. Az isteni tisztelet után a

együttlétkben szokta volt őt szólítgatni a amelyiket kettőjükön kívül más nem ismert. Majd megfenyegette az újjával és nevetve így szólt:

Ó te rossz ember!

Mrs Hauksbee hallotta e szavakat és beismerte magában, hogy bizony ezuttal ő huzta a rövidebbet. Bremmil hálásan megköszönte a 7. és 9. táncot. A 7-át táncolták is, a 9-én át pedig csevegtek egy félreestő zugban. Hogy mit mondott Bremmil és mit tett a felesége, ahhoz senkinek semmi köze. Mikor a zenekar ráhúzott egy tüzes gyorspókára, kimentek ketten a verandára. Bremmi a felesége kocsija után nézett, az pedig a ruhatarba ment.

Ekkor lépett hozzá Mrs Hauksbee:

— Hiszen ön partnerem a szupénál, Mrs Bremmil?

Bremmil pipacs piros lett és nagyon ostoba képet vágott.

— Ah, — mondá, elnyujtva miaden hangot, — én hazamegyek a feleségemmel, Mrs Hauksbee. Azt hiszem, ön téved.

Mivelhogy férfi volt, úgy tett, mintha Mrs Hauksbee maga volna a hibás.

Mrs Bremmil visszajött a ruhatarból, válna prêmes általvetője, fején pedig fehér habos pkesic-kendő. Ragyogott az arca és volt is oka rája. Azután ketten elűntek a homályban; Bremmil szoroson a kocsi mellett lovagolt.

Ekkor Mrs Hauksbee, ki egy kissé sápadtnak látszott a lámpa fényénél, így szólt hozzám:

— Szavamra mondom önnek, hogy a legostobább asszony könnyen bánik el a legokosabb férfival is; de nagyon okos asszonynak kell lennie, aki egy számmal akar elbánni.

Ezzel aztán szupéhoz ültünk . . .

ünnepeket a néptömeg kíséretével a „Gazdasági Olvasókör“ dísztermében egyik volt tanítványa Daróczi Mátyas szép beszéddel üdvözölve, átnyújtotta a dísz emléktárgyat. Este 8 órakor lakoma volt, a hol Gábor Imre volt tanítványa szép beszéddel üdvözölte a küldöttséggel megjelent ünnepeket. Vacsora közben számosan beszéltek, kik közül különösen zombori Rónay Ernő, Csereghy Endre s többen méltatták a köztisztviselők álló igazgató-tanító érdemeit, ki a legnagyobb megatartással fogadta a számosan egybegyűltek szívből fakadó igaz hódolatát.

— **Biciklisták lámpa nélkül.** Két levelet is kaptunk ma. Az egyikben azt panasolja egy idevaló polgár, hogy e napokban este fél 9 kor átment a piacon, s nem látván a feléje rohanó biciklistát, csak egy merész ugrással volt képes elkerülni azt, hogy a sportkedvelő férfi az ő testén keresztül üze kétségkívül nemcsak paszióját. Egy másik barátunk pedig arról értesít, hogy az Aradói-ut kocsijának tegnapat menni, amikor egy merész, de úgy látszik nem egészen biztos kerékpározó száguldott feléje. Kevés hiba volt, hogy karambol nem történt, de a gyalogjáró gyorsabb lévén, mint a biciklista, még idejekorán elérte a biztos révet, jobban mondva aszfaltjárdát. — Figyelmebe ajánljuk ezeket a kedélyes biciklistákat, kik a sötétség mellett tüntetnek a század végén, a rendőrségnek, nemkülönben a kerékpáregyletnek, mert meg vagyunk győződve arról, hogy nem szívesen látják, ha valaki díszkretálja azt a sportot, melyet ők szeretettel spólnak.

— **Videki ujságírók az Operában.** Az Angot asszony leánya operette előadását a M. Kir. Operaház igazgatósága közbejött akadályok miatt nem negyedikén, hanem a rá következő péntéki napon tartja meg.

— **Kormányozható golyó.** Szegedről írták: A tudományos világ arról regél, hogy most már a szülők tetszésétől függ, vajjon fiút, vagy leányt óhajtanak-e utódl. Szóval a golyó ezután a tudomány szerint kormányozható. Hanem erről a kormányozható golyóról keveset tudhatunk a tanyán és a külvárosokban. Gémes Istvánnak ma hajnalban három leánygyermek született alsótanyán, míg Mészáros Teréznek ugyancsak ma hajnalban 3 fiút hozott a legkorányozhatatlanabb golyók egyike. A végzet talán egymásnak szánta ezeket az ujszülötteket.

— **Nemtelen bosszu.** A nagybecskereki cserdörzsárnyhoz érkező jelentés szerint Róth András és Hamzenstein Pál zádori (Aradm.) lakosok összeveszték s végül döngetni kezdték egymást. Véletlenül odatértük köztük Rothnak két éves fia, a kit Hamzenstein bosszúból úgy ütött fejbe, hogy az ártatlan gyermek szörnyet halt. A csendőrség nyomban letartóztatta s át-kísérte az ujaradi járásbíróshoz.

(x) Az egyedül kellemes ízű, természetes hűsítőszert a Ferencz József keserűviz, miért is általánosan kedvelt és népszerűvé vált. A biztos és tartós hatású Ferencz József vizet 10 világhírlapon tüntették ki aranyéremmel. Egy háztartásban sem szabadna hiányoznia.

Inség Torontálmegeyében.

Nagybecskerek, március 3.

A torontálmegeyi inségek részére a központi segélyező bizottság címe alatt újabban a következő adományok érkeztek:

Wittingeschlager Károly gyűjtőívén (Pancsova): Lászeszgyár 100 frt, pancsovai aszfalt társaság 50 frt, Sand Károly főigazgató 25 frt, Leonhardi A. Bodenbach 20 frt, Eckl M. x igazgató 15 frt, Eule Antal D. (Budapest), Kuhn Carl és Társa Bécs, Richter E. O., Goldzicher G. (Budapest), Müller testvérek 10-10 frt, Mühlberg J. és Társa (Budapest), Mendi és Löwy, Reus Adolf (Bécs), Felbert Gyula, Horovitz Adolf, Osmanek A., Schönbach, Andreazzi (Bécs), Steinbrenner, Winterberg, Galitzenstein H. (Budapest), Ig. Fuchs (Bécs) 5-5 frt, Königstein testvérek (Bécs), Moiret F. Ödön, Blüh S. 3-3 frt, Goldschneider Zeigmond 2 frt, összesen 321 frt.

A melencei szerb olvasókör által rendezett táncmulatság tiszta jövedelme 45 frt.

Rochlitz Samu (Kis Baka) 1 frt 50 kr.

Összesen . . . 367 frt 50 kr.

Hozzáadva az eddigi bevételt 23714 frt 12 kr.

Együtt . . . 24081 frt 62 kr.

Levonva ebből az eddigi kiadást 19236 frt 28 kr.

Marad készpénz . . . 4845 frt 34 kr.

N.-Becskerek, 1898. évi március hó 1-én.

A központi segélyező bizottság.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése március 3.)

Budapest, március 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén Kossuth Ferenc sürgős indítványt nyújt be, a mely szerint üdvözölje a Ház az olasz parlamentet alkotmányának ötvenéves jubileuma alkalmából. Ezután a napirend, a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalása került sorra.

Neményi Ambrus előadó elfogadásra ajánlja a költségvetést, míg Mócsy Antal ellene foglal állást.

Ágoston József a szocializmusról szólva a kisbirtokosok helyzetének javítását sürgeti és felhívja a miniszter figyelmét a gyarmatosítási ügyre.

Polónyi Géza a biztosítás ügyével foglalkozik, különös tekintettel az amerikai biztosító intézetekre. A javaslatot nem fogadja el.

Legközelebbi ülés holnap.

A pápa jubileuma.

Budapest, március 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából jelentik: XIII. Leo tegnap és ma ünnepet ült: tegnap 88-ik születésnapját, ma pedig pápává koronáztatása 20-ik évfordulóját ünnepelte. A biborosok testületileg tisztelgtek ő Szentségénél. Ma reggel ünnepélyes misét mondott a sixtini kápolnában, melyen a bibornokok és a külföldi vatikáni követek résztvettek. Délben a küldöttségeket fogadta a pápa.

A tőzsderől.

Budapest, márc. 3. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat lanya, vételkedv semmi, forgalom csaknem teljesen szünetel, az árak változatlanul csöndesek.

Rozs tavaszra	9 11— 9 12
Buza márcz.-április	12 6— 12 8
Tengeri május-junius	5 40— 5 42
Zab	6 56— 6 58

Irodalom és művészet.

— A bécsi burgszínház Nagybecskereken.

A bécsi burgszínház néhány tagja a nagyhéten Nagybecskerekre szándékozik jönni s itt három előadást rendezne. A bécsi színészek eddig nem lérték a színházat hivatalosan, de nem is kapnák meg, mert tudvalevőleg husvét vasárnapján kezdi meg előadásait a Halmay-féle társulat.

— A szociális kérdés megoldása Irta Gaál Jenő dr.

E kiváló közgazdasági írónk legújabb művétől lehetetlen az aktuálisitást megtagadni. Valljuk be, tiszteljük azt a bátorságot, hogy olyan időben, amikor az ország több helyén egyszerre lángot fogott a szocialista kanóc, a mikor szolgabírótól a csendőrig s a községi kapuktanácsától a parlamentig mindenki azon tanakodik, hogy mit kellene tenni a szociális mozgalmak ellen, egy könyv homlokára ezt a négy szót meri odairni egy szerző: A szociális kérdés megoldása. Könyvének, melynek célja, hogy azokat az emberbaráti intézményeket, melyek az ipar és mezőgazdaság körében most már nálunk is létesítendőek, megismertesse. De mindennekelőtt kimutatni igyekszik benne, hogy a munkás és munkaadó közötti viszonyoknak miért kell a humanitás szelleme által multhatatlan áthatva lenni és hogy az alsó és felső osztályok érintkezése által azok közlekedése mind n al kalmás módon előmozdítandó, különben ma holnap a társadalom helyzete, mint általában világszerte, nálunk is türethetlenné fog válni. Azt a jóakaratot, melyet a munkaadók és a társadalom felső osztályai törvényes köteleességük mértékén túl is tanusítanak a munkások és általában az alsó osztályok iránt, valamint azokat az intézkedéseket, melyek révén ez történik, egy szóval patriarchalizmusnak — atyáskodásnak — nevezik. Ennek kellő kidomborítása végett a dolgozat három főrészre oszlik. Az elsőben bebizonyítani törekszik, nem hogy társadalmunk alapját egyáltalán nem változtathatjuk meg, a jelentkező aggasztó tünetek azonban arra intenek, hogy az erkölcsi mozzanatokat abban lehetőleg gyarapítsuk és erősítsük. A társadalmat a munkásokkal szemben mindenek fellett a mun-

kaadók képviselvény, igen fontos, hogy ezek mi-ként bántanak amazokkal. A második részben részletesen kifejti, hogy a munkaadók patriarchalizmusa miként nyilvánulhat helyesen. Ennek a nyugaton már külön technikája fejlődött ki, melynek ismerete minden termelőre fontos, mert az sok szükségtelen, céltévesztett áldozattól és csalódástól kíméli meg a munkaadót. Azonban a társadalom a maga egészében is kénytelen a munkáskérdéssel szemben állást foglalni. A második részben ennélfogva az is kifejtendő volt, hogy a társadalom mily szempontok által vezetettessé magát ebbeli köteleességének teljesítésénél. Végül a harmadik részben ismerteti munkásvizonyainkat, az általa egybegyűjtött idevágó összes adatokra támaszkodva. Az ipari és a mezeti munkás, a gazdasági és a házi oselédek állapotát behatóbb tanulmány alapján mutatja be. Kiterjeszkedik a munkásmozgalmak történetére és mai alakulásaira. Mindezekből azután levonja a következtetéseket, s megállapítani igyekszik mindama teendőket, melyek részint a munkaadók különféle csoportjai, részint az egész magyar társadalom által végzendők. E nagybecsi dolgozat kapóra jön azoknak, akiket most a viszonyok arra kényszerítenek, hogy a szociális kérdéssel foglalkozzanak s tekintve, hogy ez a mű az első irodalmunkban, amely a szóban levő egész kérdést felöleli, nagy elterjedtséget jósolhatunk neki. A 301 oldalra terjedő könyv ára 2 frt és kapható a Pallas könyvkiadóhivatalában, Budapestben, V. Kálmán-utca 2.

— **A „Magyar gazda hitele“** címen Schmidt József dr. második olcsó kiadásban teszi közzé az orsz. m. gazd. egyesület által 2000 forinttal jutalmazott pályamunkáját. Ismerteti benne a hazai hitelforrásokat, továbbá a kis- és közép-birtokos, valamint a bérlőosztály rendelkezésére álló pénzerőket, szervezetüket, üzletkörüket, végre üzletük folytatásának módosatait. Majd tárgyalja a hitelkeresők összes viszonyait: kinek, mikor, mire és miért van szüksége pénzre? hol keresi, hol és minő feltételek mellett kapja azt? milyen feltételek illenek összes körülményeihez, melyeket bir meg egyáltalán? S nemcsak ezek után, de egyenesen ezek alapján tér át arra, hogy az érintett osztályok hitelviszonyain mily eszközökkel, intézkedésekkel lehetne segíteni. Teszi ezt azért, mert egy általánosan felismert baj gyors orvoslásáról van szó. E művet minden művelt magyar gazda figyelmébe ajánljuk. A 230 oldalra terjedő könyv ára 1 frt és kapható a Pallas könyvkiadóhivatalában, Budapestben, V., Kálmán-utca 2.

Hirdetések.

A szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb, teljesen ártalmatlan vegyíztés és zsírmentes készítmény az

„Iren-Crème“

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szűntet szeplőt, májfoltot, pörseést, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arcszínt kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arcon levő ráncokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas az

„Iren-Crème“

Ha az arcot naponként Iren-Crèmevel masszírozzuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arctisztatlanságok tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendeltenségek, melyeket öregeség, gondok betegség stb. okoztak. Övszer a nap és szél befolyása ellen, nappal is használható

Egy tégely Iren-Crème 50 kr.

— Iren-hölgypor 60 kr. —

Iren-szappan 40 kr.

Benkovich-féle hajregulátor, az ősz hajnak eredeti színét adja vissza, ára 50 kr.

Kossuth-bajuszpedró,

délece, szép bajusz nevelésére, 1 doboz 20 kr.

BENKOVICH MIHÁLY,

198-105 Nagybecskerek, Mellencei-ut.

Bel- és külhoni gyógyszerési és hygienikus különlegességek, kötszerek, toilette-cikkek raktára.

3 frton felüli rendelések bérmentve küldetnek.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

2482. szám. közig. 1898.

237-2.1

A nagyikindai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Mokrin községben egy adóügyi segédjegyzői állás 500 frt évi fizetés és 120 frt lakbér, továbbá egy irnoki állás 500 frt évi fizetéssel rendszeresítettén, felhívottnak mindazok, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t. c. 6 és 1886. XXII. t. c. 73. §§ aiban előírt minősítést és illetve eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó március hó 15-ig hozzám adják be, mert az elkészen beadott, vagy szabályszerűen fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A segédjegyzői állásra nézve a fennebb említett minősítésen felül még az adóügyekben való teljes jártasság is okmányilag igazolandó.

Nagy-Kikindán, 1898. évi február hó 26. án.

Főszolgabíró h. t.
ifj. Steinbach Antal,
tb. főbíró.

370. hk. szám 1898. Alibunári házk. főszolgabírósgtól.

Idézés.

Sztojanov Szvetozár, mint az Illanca községi 221. számú Sztojanov-féle házközösség ismeretlen tartózkodású családtagja, ezennel felhivatik, hogy a házközösség megszüntetése céljából folyó évi április hó 23-ik napjának d. e. 9 órájára Illanca községhezához kintűtött tárgyaláson vagy személyesen jelenjen meg, vagy Joszi mov Antal illancsai lakost, mint a részére kinevezett gondnokot célszerű képviselőre utasítsák; ellenkező esetben pedig ezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa.

Kelt Alibunáron, 1898. évi március hó 2-ik napján.

Napholtz Lajos,
hk. tb. főszolgabíró.

238-1.1

12-3 tan/2728. ki. 898.

222-3.2

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Becskerék r. t. város határában mintegy 12000 holdnyi területen levő közös mezei dülő utaknak a nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszternek 69909 VII. 896. számú magas rendelete értelmében eszközendő helyreállítására ezennel pályázatot hirdetek.

A vállalkozni szándékozók felhívottnak, hogy a város mérnöki hivatalánál megszereshető adatok és feltételek ismerének és elfogadásának nyilvánítása mellett zárt ajánlataikat 1898. évi március hó 31-ig annyival inkább alólírottánál benyújtani el ne mulasszák, mert a későbbben érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt N.-Becskeréken, 1898. évi február hó 10-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

KRIEGNER-féle

Akácia arc-crème 1 frtért, szappan 50 kr.

TOKAJI CHINA-VASBOR vérszegénység, sápkór, é. vágytalansággal.

tására és gyenge gyermekek erősítésére kiválóan hatásos készítmény. Kötő sajtósaigaiert belügyminiszeri engedéllyel látatott el.

Egy üveg 3 frt, kis üveg 1 frt 60 kr.

REPARATOR Ceuz és közvény ellen meglepően ható külszer, melylyala Szt-Rókus kór-

hásban 136 esetben tételvén kísérlet, ezek közül 129 esetben teljes gyógyulás, 7 esetben javulás éretett el. Nagy üveg 1 frt, kis üveg 50 kr.

Ezen készítmények kaphatók országsszerte a gyógyszerárakban (176-6.2)

Főraktár Budapesten:

KRIEGNER GYÖRGY

gyógyszertára a „Magyar koronához“
BUDAPEST, Calvin-tér.

SZIVATTYUKAT
házi, ipari, mezőgazdasági. építkezési és egyéb nyilvános czélokra kéz-, jargány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET
városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pócegödör tisztító készülékeket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

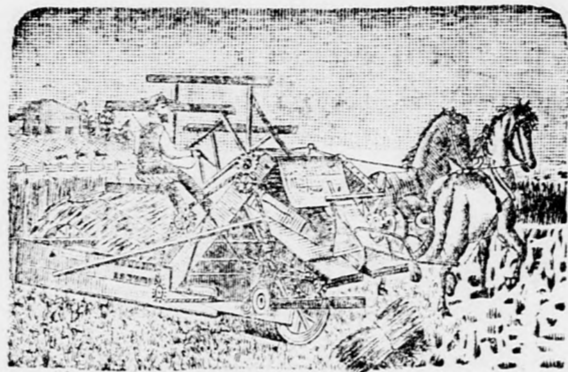
készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **WALSER FERENC**)

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCI-UT 45.

16-40.8

— Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. —

KÉVEKÖTŐ ARATÓGÉPEK

Mc Cormick

236-16.1

ARATÓ-GÉPEK,

a legjobbak a világon; kéveköttők és marokrakók. Mc Cormick fűkaszalók, eredeti amerikai köszörükészülékek, szénagereblyék és szénaforgatók legjutányosabban beszerezhetők

MÜLLER és WEISZ cégnél
Budapesten, V., Váci-körút 76.

Csokoládé, cacao, bonbonok,
legjobb és legtisztább minőségben

FIUMEI
Cacao és Csokoládé-Gyár (RT)

Kapható minden jobb fűszer-és csemege-üzletben

32-38.12

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15-20 cm.

Föld minősége: közepes.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzweite: 15-20 Cm.

Bedenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-vedjeggyel

194-135 valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten Andrássy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve vannak, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésésként alkalmaztatik közsvénynél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több ki-sebértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ vedjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók. RUDOLSTADT (Thüringia).

25-28.10